

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3393 / 28.02.2017

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară
pentru disciplina**

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII ITALIENE

Clasele a VI-a – a VII-a

București, 2017

Notă de prezentare

Disciplina *Istoria și tradițiile minorității italiene* este prevăzută în planul-cadru de învățământ în aria curriculară *Om și societate*, având un buget de timp de o oră/săptămână, pe durata a doi ani școlari (clasele a VI-a și a VII-a).

Prin statutul său, disciplina *Istoria și tradițiile minorității italiene* conturează cadrul favorabil pentru ca elevii să înțeleagă trecutul și prezentul comunității etnice din care fac parte și să participe activ la viața socială și culturală a acesteia. Ea promovează valori morale și civice prin intermediul cărora se construiește identitatea și se promovează dialogul intercultural.

Etnia italiană, cu o istorie de mai multe secole, vizibilă și în zilele noastre, a fost și este o punte importantă de legătură între România și spațiul romanic european și un factor important de coeziune între minoritățile naționale din țară. Astfel, programa susține și promovează principiul coexistenței etniei italiene cu celelalte etnii din România. Alte două principii complementare, care stau la baza acestor programe sunt multiperspectivitatea și interculturalitatea. Ele implică acceptarea și asumarea unor puncte de vedere diferite asupra unor evenimente comune care sunt interpretate în concordanță cu propriul bagaj cultural și istoric.

Aceste principii pot fi regăsite ca piloni ai educației istorice contemporane atât în documente românești de politică educațională, cât și în documente europene, dintre care cele mai relevante sunt:

- Convenția Cadru pentru protecția minorităților naționale (Consiliul Europei, 1.02.1995)
- Recomandarea Consiliului Europei privind predarea istoriei (15/2001)
- Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC)
- OMECT nr.1529/18.07.2007 privind dezvoltarea problematicii diversității în curriculumul național
- Carta albă asupra dialogului intercultural (mai 2008, pct. 160)
- Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (ratificată prin Legea nr. 282/2007)

Programa valorifică achizițiile dobândite în învățământul primar și propune o abordare axată pe dezvoltarea competențelor cheie europene. Opțiunile pe care le face programa școlară constituie elemente de suport pentru cele opt competențe, cu un accent pe cele care vizează *sensibilizare și exprimare culturală, competențele sociale și civice, a învăța să înveți, comunicare în limba maternă*.

Prin modelul de proiectare centrat pe competențe, elevii au mai multe ocazii să învețe împreună, folosind activitățile de învățare pentru a explora, a investiga și evalua probleme și teme, folosind diferite contexte de învățare, noile tehnologii și făcând legătura între diferitele obiecte de studiu.

La rândul lor, conținuturile propuse sunt menite să-i facă pe elevi să conștientizeze apartenența lor la spațiul cultural și istoric în care trăiesc, prin cunoașterea specificității etnice proprii și a contextului național și universal mai larg. Astfel, conținuturile propuse îmbină armonios istoria europeană cu istoria națională, locală și regională.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale sunt competențele dezvoltate prin studierea istoriei în învățământul gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Modul de abordare propus integrează istoria locală în istoria națională și pe aceasta în istoria universală.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare, oferind suport pentru proiectarea demersului didactic și pentru realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu particularitățile de vârstă ale elevilor.

Competențe generale

- 1. Utilizarea adecvată a limbajului istoric în situații noi de comunicare**
- 2. Explorarea unei varietăți de surse istorice pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorității**
- 3. Valorizarea identității prin participarea la activități care promovează dialogul intercultural**

Clasa a VI-a

Competențe specifice și activități de învățare

1. Utilizarea adecvată a limbajului istoric în situații noi de comunicare

Clasa a VI-a
1.1. Redarea cu termeni proprii a informațiilor conținute de o sursă istorică <ul style="list-style-type: none">- Completarea unor texte lacunare- Deducerea sensului unui cuvânt/termen istoric prin raportare la textul citit- Povestirea unor evenimente/fapte istorice, utilizând termenii învățați
1.2. Elaborarea unor texte narative simple pornind de la informațiile conținute de surse istorice <ul style="list-style-type: none">- Realizarea unor compuneri/schițe/scenarii simple pornind de la informațiile selectate dintr-o sursă- Comentarea, verbalizarea unor date statistice-Prezentarea unor portrete de personalități reprezentative pe baza activității de documentare
1.3. Elaborarea unor organizatori cognitivi - axe cronologice, scheme, diagrame, care înfățișează relațiile dintre achizițiile dobândite <ul style="list-style-type: none">- Alcătuirea și prezentarea unei axe a timpului pe care să fie reprezentate evenimente din viața comunității- Alcătuirea și prezentarea arborelui genealogic al familiei, scoțând în evidență eventualele origini italiene-Elaborarea unor hărți conceptuale simple pentru a sintetiza informații dobândite prin studiu individual

2. Explorarea unei varietăți de surse istorice pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorității

Clasa a VI-a
2.1. Analiza hărților geografice și istorice pentru a identifica locuri cu semnificație istorică pentru comunitate <ul style="list-style-type: none">-Formularea de întrebări în legătură cu vestigii istorice din localitate- Completarea unor „hărți mute” ale regiunii- Delimitarea și descrierea unor regiuni istorice sau geografice
2.2. Identificarea surselor care constituie dovezi de încredere în reconstituirea unei perioade din trecut <ul style="list-style-type: none">- Căutarea de surse de informare despre o anumită perioadă- Descrierea unor imagini/fotografii ilustrând diverse evenimente ale minorității naționale- Căutarea și analizarea unor date statistice- Realizarea unor grafice pe baza datelor statistice

3. Valorizarea identității prin participarea la activități care promovează dialogul intercultural

Clasa a VI-a

3.1. Recunoașterea particularităților culturale ale comunității în care trăiesc

- *Proiectarea și realizarea unui colț muzeistic al clasei și utilizarea obiectelor colecționate în diferite ocazii*
- *Realizarea unui portofoliu despre patrimoniul cultural informal al comunității: bucate tradiționale, obiceiuri adânc înrădăcinate*
- *Comentarea factorilor determinanți și a contextului care contribuie la realizarea unor creații culturale*

3.2. Manifestarea unei atitudini deschise în situații care presupun interacțiunea cu persoane care aparțin altei culturi

- *Identificarea unor surse privind istoria altor etnii din diferite zone*
- *Redactarea unor texte în care să se evidențieze atitudinea față de reprezentanții unei alte culturi*
- *Realizarea unor mici proiecte bazate pe sprijinul celuilalt, de exemplu, traducerea unor surse istorice*

3.3. Participarea la activități care valorizează trecutul comunității

- *Realizarea pe grupe a unor postere/afișe pentru comemorarea/sărbătorirea unor evenimente/personalități*
- *Realizarea unui ghid turistic al localității sau microregiunii*
- *Participarea la activități care presupun interacțiuni între generații*

Conținuturi

Domenii	Conținuturi*
Istoria comunității	<p>Origini comune</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dacii și romanii, impactul romanizării - Etnogeneza românească și italiană - Premisele istorice și culturale favorabile așezării italienilor în spațiul românesc <p>Localitatea natală</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poziționarea localității natale în spațiul geografic - Specificul cultural al localității natale - Fapte/procese istorice importante pentru istoria locală și regională <p>Coordonatele definitorii ale comunității italiene</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primele comunități italiene din Banat - Prezențe genoveze și venețiene la Dunăre și Marea Neagră - Raporturile italienilor cu celelalte etnii în Țările Române, în secolele XIV-XVIII - Situația economică, socială și culturală a minorității italiene în secolele XVIII-XIX
Elemente identitare	<p>Specificul localităților rurale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Comunitățile agricole: Iacobdeal, Cataloi, Greci - Forme de organizare obștească: conviețuiri româno-italiene <p>Orașele și dezvoltarea lor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Constituirea coloniilor fixe în mediul urban - Exemple: București, Iași, Constanța, Brăila, Craiova, Oradea, Timișoara etc. <p>Școala și biserica în comunitățile italiene</p> <ul style="list-style-type: none"> - Confesiunea catolică și aportul bisericii în viața comunității - Școli italiene: pensioane particulare, școli catolice, școli publice - Școala și rolul ei în păstrarea identității minorității italiene prin contribuția unor cadre didactice de excepție: Orazio Spinazzola, Gianluigi Frollo, Luigi Cazzavillan, Ramiro Ortiz <p>Graiurile și portul popular</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afinități lingvistice româno-italiene - Portul popular diferențiat pe vârste - Mărci identitare: vestimentația, tradițiile și bucătăria italiană - Tradiții specifice italiene conservate în noul spațiu de viață - Nașterea unor noi tradiții și obiceiuri în urma conviețuirii cu românii și alte etnii - Sărbătorile laice și religioase, impactul asupra vieții cotidiene - Creația populară orală reflectată în etapele importante ale vieții: naștere, botez, logodna, nunta, moarte - Folclorul, cântecele și dansurile tradiționale italiene.

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe.

Clasa a VII-a

Competențe specifice și activități de învățare

1. Utilizarea adecvată a limbajului istoric în situații noi de comunicare

Clasa a VII-a
1.1. Formularea unor texte explicative simple utilizând adecvat termeni specifici <ul style="list-style-type: none">- <i>Elaborarea unor texte care să conțină anumiți termeni specifici</i>- <i>Deducerea sensului unui cuvânt/termen istoric prin raportare la textul citit</i>- <i>Completarea unor texte lacunare</i>
1.2. Formularea unui punct de vedere în urma lecturării unor surse care prezintă puncte de vedere diferite despre aceleași fapte/procese istorice <ul style="list-style-type: none">- <i>Compararea critică dirijată a diferitelor tipuri de surse care să ofere informații din prezent și din trecut</i>- <i>Participarea la traducerea unor surse istorice din alte limbi și valorificarea acestora în formularea opiniilor personale</i>- <i>Susținerea unor puncte de vedere asupra unei teme prin jocul de rol</i>
1.3. Redactarea de texte diverse folosind aplicații digitale <ul style="list-style-type: none">- <i>Elaborarea de fișe care prezintă rezultatele investigațiilor referitoare la istoria locală, la evenimente din viața minorității, la unele obiective turistice folosind diferite instrumente digitale</i>- <i>Analiza și descrierea unor imagini, fotografii ilustrând locuri, clădiri, preocupări specifice ale oamenilor din localitatea natală</i>- <i>Realizarea de prezentări de grup folosind programe informatice pentru editare, sunet și animație</i>

2. Explorarea unei varietăți de surse istorice pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorității

Clasa a VII-a
2.1. Identificarea interacțiunilor dintre diferiți actori implicați într-un eveniment sau proces istoric <ul style="list-style-type: none">- <i>Comentarea denumirii unor localități pornind de la legende locale</i>- <i>Discuții în grupuri de elevi despre atitudini ale participanților la evenimente și procese istorice</i>- <i>Organizarea unui concurs între grupe de elevi pe tema prezentării și descrierii unui monument de patrimoniu</i>- <i>Organizarea unui concurs de interviuri realizate prin tehnicile istoriei orale, cu persoane din comunitatea locală, participante la un anumit eveniment istoric</i>
2.2. Formularea de opinii pornind de la analiza unor surse care prezintă puncte de vedere diferite despre aceleași fapte/procese istorice <ul style="list-style-type: none">- <i>Compararea unor surse prin realizarea unui tabel care să conțină asemănările și deosebirile în prezentarea faptelor/proceselor istorice</i>- <i>Discuții în grupuri de elevi pentru a identifica intenția autorilor și pentru a găsi eventualele cauze pentru prezentarea diferită a faptelor/proceselor istorice</i>- <i>Documente pentru o activitate de proiect pe tema „imaginii celuilalt”</i>

2.3. Comentarea posibilelor diferențe de atitudine în legătură cu prezentarea aceluiași faptel/procese istorice

- *Formarea de „rețele de discuție” care să susțină argumentat punctul de vedere al fiecărei surse*
- *Discutarea unor cazuri reale sau imaginare care se referă la stereotipii*
- *Utilizarea unor „lentile” (perspective) prin care se filtrează informațiile oferite de surse istorice*

3. Valorizarea identității prin participarea la activități care promovează dialogul intercultural

Clasa a VII-a

3.1. Descoperirea în diverse surse a componentelor memoriei colective care contribuie la identitatea unei comunități

- *Realizarea unor interviuri cu martori ai timpului*
- *Compararea informațiilor obținute de la diverși martori*
- *Observarea dirijată a diferitelor tipuri de surse nescrise (clădiri, imagini, cântece etc.) care poartă amprenta unui grup etnic, în timpul lecțiilor desfășurate în școală sau în afara ei*

3.2. Promovarea de elemente definitorii ale contextului cultural local care contribuie la patrimoniul național

- *Realizarea unui portofoliu despre moștenirea culturală a minorității în localitate*
- *Prezentarea unor elemente din patrimoniul cultural național care își au originea în localitatea natală sau în imediata vecinătate*
- *Inițierea unor colaborări cu școli din alte regiuni*

3.3. Utilizarea resurselor digitale/multimedia pentru elaborarea și desfășurarea unor proiecte despre trecutul și prezentul comunității

- *Realizarea de portofolii pe teme de cultură și istorie locală, folosind Internetul și enciclopedii în format electronic ca surse de informare*
- *Prezentarea rezultatelor investigațiilor referitoare la istoria locală, la evenimente din viața minorităților etc.*
- *Realizarea de prezentări de grup folosind programe informatice pentru editare, sunet și animație*

Conținuturi

Domenii	Conținuturi*
Istoria comunității	<p>Coordonatele evoluției istorice a minorității italiene în perioada contemporană</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lupta românilor și a italienilor în secolul naționalităților - Influența lui Giuseppe Garibaldi în activitatea pașoptiștilor români - Renașterea statului italian și unificarea statului român - Români și italienii între <i>Tripla Alianță</i> și <i>Tripla Înțelegere</i> - Italia și România pe scena politică europeană: tratatele bilaterale, politice și economice - Relațiile politice și culturale româno-italiene după instalarea <i>cortinei de fier</i> - Constituirea organizațiilor politice și culturale italiene: Asociația italienilor din România - Suceava, Liga Comunităților italiene din România - Ploiești, Comunitatea italienilor din România - Iași, Asociația culturală a friulanilor din România "Fogolar Furlan"- București, Asociația Circolo Trentino - Zărnești - Presa în limba italiană: <i>Columna, Di nuovo insieme, Siamo di nuovo insieme</i>
Elemente identitare	<p>Repere culturale ale minorității italiene</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primele publicații și gazete ale italienilor din România. - Personalități ale vieții științifice, culturale și realizările lor - Asociații, teatre și societăți culturale italiene - Institutul Cultural Italian - catalizator al latinității - Manifestări artistice: literatura, pictura și sculptura italienilor din România - Culturi în oglindă: instituții culturale românești în Italia – <i>Accademia di Romania</i>

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe.

Sugestii metodologice

Prin intermediul componenteii *Sugestii metodologice*, programa școlară pentru disciplina *Istoria și tradițiile minorității italiene* asigură orientarea activității profesorului în ceea ce privește formarea competențelor specifice și proiectarea demersului didactic. Punerea în aplicare a programei reprezintă etapa în care un document curricular general se adecvează la diversitatea contextelor educaționale, o etapă care implică deopotrivă aspecte tehnice, dar și o provocare a creativității și inovației didactice.

Proiectarea activității didactice

Lectura personalizată a programei școlare are scopul de a identifica modalitățile concrete de aplicare a programei școlare la un context educațional specific. Documentele de proiectare elaborate de către profesor (planificarea calendaristică și proiectele unităților de învățare) oferă profesorului răspunsuri la următoarele întrebări:

- *În ce scop voi face?* (sunt identificate, în acest fel, competențe în cadrul respectivei unități de învățare);
- *Cum voi face?* (sunt determinate activitățile de învățare; activitățile de învățare pot fi selectate dintre exemplele oferite de programa școlară sau pot fi propuse de către fiecare cadru didactic);
- *Ce conținuturi voi folosi?* (sunt selectate, concretizate și organizate conținuturile);
- *Cu ce voi face?* (sunt analizate resursele, de exemplu, resurse materiale, inclusiv resurse TIC, de timp, forme de organizare a clasei de elevi);
- *Cât s-a realizat?* (se stabilesc instrumentele de evaluare care trebuie să evidențieze progresul înregistrat de fiecare elev în raport cu el însuși pe parcursul dobândirii competențelor prevăzute de programă).

Elaborarea planificării calendaristice implică: identificarea unităților de învățare, stabilirea succesiunii acestora, corelarea competențelor specifice și a conținuturilor și alegerea celor mai relevante activități de învățare, alocarea de timp pentru parcurgerea respectivelor unități de învățare.

Prin realizarea proiectelor de unități de învățare, profesorul valorifică deplin contextul educațional în care își desfășoară activitatea. Câteva dintre facilitățile pe care le oferă acest document de proiectare sunt:

- centrarea pe elementele „acționale” ale programei, care conduc la achiziții ale învățării: cunoștințe, abilități, atitudini;
- integrarea evaluării în demersul de predare-învățare; relația dintre învățare și evaluare este bine stabilită, prin cele două segmente de evaluare pe care le include unitatea de învățare;
- accentul nu mai cade pe activitatea profesorului ca ofertant de cunoaștere „de-a gata”, ci pe modul în care selectează, organizează/realizează activitățile de învățare prin care elevul va lua parte la construirea cunoașterii.

Istoricul localității de domiciliu poate fi un exemplu de unitate de învățare căreia i se alocă 5 ore (o oră va fi destinată evaluării finale). Realizarea unui proiect al acestei unități de învățare are ca punct de plecare programa școlară. De asemenea, se pot folosi și lucrările: *Italia și italienii în cultura română până la începutul secolului al XIX-lea* (Eugen Denize, București, 2002); „*Istorie*” din viața etnicilor italieni în România (Modesto Gino Ferrarini, București, 2005), *Per la storia di cultura italiana in Rumania* (Ramiro Ortiz București, 1916).

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Poziționarea localității natale în spațiul geografic	2.1. 3.1. 3.3.	<i>Comentarea de imagini grafice și cartografice referitoare la așezări italiene</i> <i>Realizarea unei diagrame Venn care evidențiază asemănări și deosebiri între stilurile arhitecturale rurale italiene și române</i> <i>Elaborarea planului pentru</i>	Hărți la diferite scări Fotografii Imagini din satelit Googleearth.com Activități individuale și de grup 1 oră	Observarea sistematică în cadrul grupului de lucru Utilizarea unei liste de verificare pentru îmbunătățirea planului de ghid turistic

		<i>realizarea unui ghid turistic al localității sau al microregiunii</i>		
Specificul cultural al localității natale	1.2. 2.2. 3.2.	<i>Căutarea de surse de informare despre o anumită perioadă din istoria localității</i> <i>Realizarea unor compuneri/schițe/scenarii simple pornind de la informațiile selectate dintr-o sursă despre localitatea natală</i>	Lucrări de specialitate Martori oculari Activitate de grup 1 oră	Oferirea de feedback la prezentarea compunerilor în fața clasei Observarea sistematică în cadrul grupului de lucru
Fapte/procese istorice importante pentru istoria locală și regională	1.1. 2.1.	<i>Observarea dirijată a diferitelor tipuri de surse nescrise (clădiri, imagini) care ilustrează contribuția culturală, economică și urbanistică a comunității italiene</i> <i>Completarea unei „hărți mute”</i> <i>Redactarea unor texte în care să se evidențieze atitudinea față de reprezentanții unei alte culturi</i>	Lucrări de specialitate Fișe de lucru care conțin „hărți mute” Pliante, enciclopedii Lucrări de istorie locală 1 oră	Verificarea exercițiilor de lucru cu harta Interevaluare Oferirea de feedback la textele realizate
Evaluare	1.2. 3.1.	Prezentarea unui portofoliu despre patrimoniul cultural al comunității cu ajutorul unor tehnologii digitale		

Elaborarea strategiilor de predare-învățare-evaluare

Orientarea demersului didactic pornind de la competențe determină utilizarea unor metode active care pot contribui la:

- crearea unui mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă;
- exersarea lucrului în echipă, a îndeplinirii unor roluri specifice în grupuri de lucru, a cooperării cu persoane diferite în realizarea unei sarcini de lucru;
- realizarea unor conexiuni cu achiziții dobândite prin studiul altor discipline de învățământ;
- utilizarea, în activitatea didactică, a calculatorului ca mijloc modern de instruire, care permite utilizarea tehnologiei informației și a comunicațiilor, în vederea desfășurării unor lecții interactive, atractive.

Profesorul va avea în vedere utilizarea unor metode active care pot contribui la:

- crearea unui mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă;
- exersarea lucrului în echipă, a îndeplinirii unor roluri specifice în grupuri de lucru, a cooperării cu persoane diferite în realizarea unei sarcini de lucru;
- realizarea unor conexiuni cu achiziții dobândite prin studiul altor discipline de învățământ;
- utilizarea, în activitatea didactică, a calculatorului ca mijloc modern de instruire, care facilitează accesul la utilizarea tehnologiei informației și a comunicațiilor, în vederea desfășurării unor lecții interactive, atractive.

Abordarea modernă, presupune ca profesorul clasei să fie preocupat să creeze ocazii de învățare semnificativă pentru elevii săi, iar metodele pe care le va folosi reprezintă mijloacele prin care sunt configurate activitățile de învățare ale elevilor.

Sursele istorice scrise, textele istorice pot asigura elevului depășirea stadiului achiziției de cunoștințe, folosindu-se de acestea în scopul dezvoltării gândirii și modului de acțiune. Textele istorice

sunt, de regulă, *texte cronologice* care prezintă ideile în secvențe ordonate temporal sau se referă la evenimente, fapte istorice sau scrisori. Pot fi utilizate și *texte necronologice*, care prezintă ideile organizate logic, argumentele, contraargumentele sau punctele de vedere fiind folosite pentru a susține evidența; acestea sunt prezentate în diferite forme cum ar fi liste, diagrame, grafice, hărți. Lectura aprofundată a acestor tipuri de texte îi conduce pe elevi spre înțelegerea celor patru procese majore vizate de lectură:

- *Extragerea informațiilor explicit formulate.*
- *Formularea unor concluzii directe.*
- *Interpretarea și integrarea ideilor și informațiilor.*
- *Examinarea și evaluarea conținutului, a limbajului și a elementelor textuale.*

Lectura de profunzime implică nu numai *abilitatea de a construi înțelesuri dintr-o varietate de texte, ci și comportamente și atitudini care sprijină lectura și învățarea* pe tot parcursul vieții.

Având în vedere contextele de învățare prezentate, mai multe metode asigură copiilor înțelegerea lecturii și, implicit, favorizează utilizarea corectă a unor termeni de specialitate accesibili.

Un procedeu de folosit atunci când un subiect poate fi tratat din mai multe puncte de vedere este cel al „lentilelor” (înțelese ca abordări sau perspective). Elevilor li se dau aceleași materiale și una sau două „lentile” (perspective) prin care să le filtreze. Apoi elevii prezintă întregii clase ceea ce au descoperit. Restul clasei, fiindcă a studiat același material, formulează opinii despre cele prezentate, oferind și sugestii de completare.

Folosirea „lanțului de evenimente” ca organizator grafic este valoroasă pentru că organizează pașii unei proceduri, trasează/stabilește dezvoltarea intrigii într-o poveste sau într-un roman, documentează acțiunile unui personaj, înregistrează etapele importante ale unui eveniment. Folosit la istorie, acest organizator grafic ajută elevii să stabilească ordinea desfășurării unor evenimente sau acțiuni.

Contexte și exemple de evaluare continuă și sumativă

Evaluarea este o activitate complexă care vizează procesele și produsele învățării, fiind foarte importantă deopotrivă pentru profesor și pentru elevi. Prin evaluare, profesorul urmărește modul în care sunt dobândite competențele prevăzute de programă, iar elevii, prin feedback și autoevaluare, pot afla despre propriul proces de învățare.

Modalitățile de evaluare folosite pentru a aprecia cât de bine stăpânesc elevii o competență sunt numeroase: de la răspunsuri scurte la întrebări punctuale, care consolidează cunoașterea dobândită, la lucrări practice realizate individual sau în grup, pe parcursul activităților, cu o deschidere către lumea reală. Asemenea exemple sunt: construcții murale, expoziții, fotografii, audiții și înregistrări video.

Experiențele de învățare în context nonformal și informal pot completa paleta de activități autentice. Elevii ar trebui încurajați să desfășoare activități de voluntariat prin care dezvoltă competențe legate de piața muncii: utilizarea resurselor, abilități interpersonale, folosirea tehnologiei, înțelegere culturală. De exemplu, se poate realiza o călătorie în trecut prin intermediul monumentelor istorice păstrate: clădiri școlare, biblioteca, parohii, biserici, monumentul eroilor.

Grup de lucru

Ana Laura Buliga	Liceul Teoretic „Dante Alighieri” - București
Carmen Yildirim Maria	Liceul Teoretic „Dante Alighieri” - București
Vildan Bormambet	Ministerul Educației Naționale (coordonator)
Laura Elena Căpiță	Institutul de Științe ale Educației